

I. Бабенко

- Викладач кафедри педагогіки Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов

УДК 376. 54. (73)

СТИМУЛЮВАННЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ, ЯК ВИД СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ОБДАРОВАНОСТІ В США

У статті подається аналіз соціально-педагогічної підтримки обдарованих дітей у США. Автором наведено приклади морального і матеріального стимулювання обдарованих дітей у США, проаналізовано роботу суспільних організацій та фондів (державних та приватних).

Ключові слова: *обдарованість, соціально – педагогічна підтримка, моральні та матеріальні стимули, гранти, винагороди.*

И. Бабенко

- Преподаватель кафедры педагогики Горловского государственного педагогического института иностранных языков

УДК 376. 54. (73)

В статье представляется анализ социально-педагогической поддержки одаренных детей в США. Автором приведены примеры морального и материального стимулирования одаренных детей в США, проанализирована работа общественных организаций и фондов (государственных и частных).

Ключевые слова: *одаренность, социально – педагогическая поддержка, моральные и материальные стимулы, гранты, награды.*

I. Babenko

- Instructor of the chair of pedagogy of Horlivka state pedagogical institute for foreign languages

УДК 376. 54. (73)

THE MORAL AND FINANCIAL INCENTIVES AS A WAY OF THE SOCIO-PEDAGOGICAL SUPPORT OF GIFTEDNESS IN THE USA

The paper gives the analysis of the gifted children support in the USA. The author gives the samples of moral and financial incentives of gifted children in the USA, gives the analysis of the work of social organizations and funds (state and private).

Keywords: *giftedness, the socio – pedagogical support, moral and financial incentives, grants, awards.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Кожна дитина має право на відповідну соціально-педагогічну підтримку, що містить найкращу навчальну програму, найбільш турботне ставлення, любов та повагу, що їм може надати суспільство. Особливо це стосується обдарованих дітей, оскільки вони є найціннішим багатством, яке не можна втрачати.

Формулювання цілей статті. Мета – розглянути моральне та матеріальне стимулювання обдарованих дітей, як один із видів соціально-педагогічної підтримки обдарованості в США.

Виклад основного матеріалу дослідження. Створення умов, що забезпечать реалізацію їхніх потенційних можливостей, заохочення таких дітей та стимулювання є одним з пріоритетних завдань сучасного підходу до соціально-педагогічної підтримки обдарованих дітей. У США створено дуже дієву систему заохочення та розвитку обдарованості. Країна розробляє спеціальні програми для *морального та матеріального стимулювання* обдарованих дітей не тільки під час навчання в школі, але й надалі, протягом навчання в коледжі та університеті. Розуміння необхідності стимулювання таких дітей сприяє інтенсивному розвитку робіт у цій галузі.

Виходячи з того, що обдаровані діти потребують допомоги у виявленні їхніх можливостей, усвідомлення їх потенціалу, в американському суспільстві сприяють створенню таких умов, за яких обдаровані діти прагнули б проявити свої здібності. Якщо обдаровані та талановиті діти не будуть стимулюватись для прояву їхнього потенціалу, може виникнути загроза для подальшого розвитку цих дітей та для розвитку всього суспільства в майбутньому.

У США створено діючу систему заохочення та розвитку обдарованості. І не дивно, що так званий „відплив розуму” спрямований в основному в бік Сполучених Штатів. Як уже було зазначено вище, існують і матеріальні, і моральні стимули для обдарованих учнів.

Розглядаючи моральні стимули, зазначимо, що вони не так широко розвинуті в американській практиці, як матеріальні. І навіть якщо моральні стимули є найвищою метою, вони все одно наприкінці заохочують дітей матеріально. На наш погляд, це зумовлено менталітетом суспільства цієї країни.

Але існують і соціальні заохочення. До таких можна віднести Президентську кампанію для обдарованих школярів. Вона полягає в тому, що президент країни кожного року організовує прийом учнів, які відзначились протягом року, з 10 найкращих шкіл. Цим він демонструє увагу до талановитої молоді країни.

Поряд з цим є й інші заходи, що можна віднести до морального стимулювання обдарованих дітей. Серед них проведення предметних олімпіад і на рівні шкіл або штатів, і на державному рівні. Як приклад можна навести Математичну олімпіаду США (United States of America Mathematics Olympiad – USAMO).

USAMO займається виявленням обдарованих дітей, і стимулюванням найбільш інтелектуально обдарованих учнів, які мають здібності до математики, починаючи з середніх шкіл. Це частина загальносвітової системи національних олімпіад з математики, спрямована на заохочення молоді до науки.

USAMO відбувається шляхом перевірки учнів протягом 9 годин, методом надання учням 6 завдань. Виконання цих завдань проводиться у два дні. До участі в олімпіаді запрошуються приблизно 150 учнів шкіл, яких було відібрано за результатами тестування AMC (American Mathematics Contests). Дванадцять найкращих учнів олімпіади запрошуються на церемонію нагородження у Вашингтон, що проходить протягом двох днів. Шість з дванадцяти учнів входять до команди, яка братиме участь у літній Міжнародній Математичній Олімпіаді, у якій Сполучені Штати беруть участь з 1974 року. Для цих шести учнів та для

учнів, які зайняли наступні 24 місця на USAMO, організується літня тренувальна програма (Math Olympiad Summer Program) [2].

Іншим стимулюванням є проведення різноманітних конкурсів для талановитих дітей, які мають творчу обдарованість. У США існує безліч таких конкурсів та програм, що стимулюють обдаровану молодь демонструвати свої здібності й розвивати їх.

Так, у 1983 році розпочалась програма „Пошук зірок”, що тривала більше 10 років та завершилась у 1995 році. У цій програмі змагались не тільки обдаровані діти, але й талановиті люди різного віку [3].

Протягом 2003 року відбулась програма „Американська молодь”. Ця програма побудована на основі “Американського Ідола”, що пройшла у 2002 р. Але “американська молодь” було спрямована тільки на підтримку обдарованих дітей віком від 6 до 13 років, які змагались у вмінні танцювати та співати.

У 2003 р. розпочалась програма „Найталановитіші діти Америки”, тривала протягом 3,5 років. Це телевізійне шоу, у якому брали участь діти віком від 3 до 15 років. Усі учасники були поділені на 3 групи: з 3 до 7 років, з 8 до 12 та з 13 до 15. Вони змагались у співі, танцях, читанні репу та грі на музичних інструментах [3].

З 1975 р. двічі на рік проводиться Клівлендський міжнародний конкурс піаністів. Це міжнародний конкурс академічних піаністів, що відбувається в американському місті Клівленд. З 2003 р. чотири фіналісти конкурсу дають концерт з Оркестром Клівленда на головній сцені міста. Винагорода переможця конкурсу становить 50 000 доларів.

Талановиті танцюристи Америки мають можливість змагатись у телевізійному конкурсі „Королі танцполу”. Це телешоу, де танцювальні команди протягом усього шоу змагаються за головний приз 10000000 доларів. Кожного тижня команди проходять випробування, результати яких оцінюються суддями, що обирають команду, яка, на їхню думку, повинна покинути шоу [2].

Так, у США на сьогодні загальна кількість державних програм підтримки обдарованих дітей складає приблизно 20. Однією з них є Всесвітня виставка науки та техніки.

Щодо матеріального стимулювання, то зазначимо, що в США воно розвинуто на високому рівні.

У 1979 р. Джордж Сорос заснував у Нью-Йорку приватний благодійний фонд „Відкрите суспільство” (Open Society Fund). Цей фонд поклав початок мережі фондів, програм та інститутів, що зараз охоплюють більше 25 країн. Сьогодні фонд Сороса витрачає майже 300 мільйонів доларів кожного року на свої некомерційні проекти.

У 1983 році Фонд Генрі М. Джексона передав більше 8 мільйонів доларів різним благодійним організаціям та інститутам вищої освіти й у США, і в усьому світі [4].

Багато державних асоціацій для обдарованих дітей та інші організації налаштовуються на потреби обдарованих учнів, пропонуючи їм грошові стипендії для стимулювання розвитку їхніх здібностей не тільки під час навчання в школі, але й протягом позашкільної діяльності. Нами було складено список кількох стипендій, який буде наведено нижче та детально проаналізовано.

1. Інститут Девідсона для талановитих дітей пропонує обдарованим учням країни можливість стати стипендіатом Девідсона. Ця стипендія становить 50 000\$, 25 000\$ та 10 000\$ обдарованим учням віком до 18 років. Категорії, у яких призначається стипендія, це – математика, наука, література, музика, технічні науки та філософія. Стипендіати Девідсона нагороджуються кожного року у Вашингтоні на засіданні Конгресу на спеціальному прийомі. Більше ніж 3,1 мільйона доларів було витрачено на стипендії 127 обдарованих учнів.

2. Нагорода Ніколаса Гріна представлена Національною Асоціацією для обдарованих дітей та спрямована на виявлення обдарованості в дітей. Вона була заснована Фондом Ніколаса Гріна та Фондом стипендії Ніколаса Гріна.

Нагорода, яка складає 500\$, може бути надана учням 3 – 6 класів, які мають академічну, творчу або лідерську обдарованість. Ця нагорода видається в кожному штаті щорічно. Учні, які беруть участь у відборі на нагороду, повинні бути рекомендовані вчителем, батьками або соціальними / релігійними лідерами [6].

3. Програма для молодих науковців Фонду Джека Кента Кука, яка відбирає обдарованих учнів з фінансовими труднощами та забезпечує їх стипендією для вступу та навчання у ВНЗ, де б вони мали змогу розвивати надалі свої здібності. Програма для молодих учених – одна з найбільш індивідуальних стипендій, яку пропонують Сполучені Штати. Фонд співпрацює з регіональними центрами для талановитих дітей та університетами. Однак, для участі в цій програмі учні повинні бути членами центрів для обдарованих дітей, бути учнями 7 класу. Учні, які бажають брати участь у відборі, повинні надіслати заяву на участь до квітня місяця поточного року.

Кожного року більш ніж 1000 обдарованих учнів 7 класу отримують стипендію.

4. Стипендія Кароліни Д. Бредлі виявляє обдарованих учнів середньої школи, які продемонстрували академічну обдарованість, та винагороджує їх стипендією для вступу до найкращої вищої школи, де вони будуть мати можливість розвитку їхніх здібностей. Це п'ятирічна програма, доступна для учнів з 23 штатів [1].

5. Стипендія Інвен Тимз – це національна стипендія для учнів старших класів та їхніх учителів. Вона надається для проведення досліджень разом з учителем і під час навчання в класі, і в позашкільний час. Команда з учня та його вчителя отримує 10000 доларів для проведення своїх досліджень. Заявка на участь подається кожного року до квітня.

6. Винагорода за діяльність в сфері захисту навколишнього середовища, що надається організацією "Рух із захисту навколишнього середовища", та яка становить 500 доларів, за діяльність у сфері захисту навколишнього середовища молоді віком від 8 до 16 років, які представили свої проекти, що були

сфокусовані на захисті навколишнього середовища та охорони здоров'я. Останній строк надання документів для участі – 28 лютого.

7. Винагорода Фундації К. Колумба надається командам 6 – 8 класів за їхні варіанти вирішення світових проблем за допомогою використання науково-технічного прогресу. Кожен член команди, яка одержала перемогу, отримує винагороду у 2000 доларів. Окрім цього, команда отримує можливість узяти участь у Національному змаганні, що відбувається в Дісней Ленді [3].

8. Винагорода видатним молодим журналістам представлена студентським прес-центром та національною перс-асоціацією. Кожного року винагороду в 5000 доларів отримує учень середніх або старших класів загальноосвітньої школи, який продемонстрував найкращі досягнення в журналістиці.

9. Літературні листи – це національне змагання, що організовується Центром Книги в бібліотеці Конгресу США разом із Target Stores. У змаганнях беруть участь учні 4 – 12 класів. Для участі необхідно написати листа авторові твору (живому або вже померлому), де надається пояснення, як твір цього автора вплинув на життя учня, його розуміння навколишнього світу. Існує три рівні змагань: 4 – 6 класи (обсяг листа 100 – 250 слів), 7 – 8 (обсяг листа 250 – 500 слів) та 9 – 12 класи (обсяг листа 500 – 750 слів). На кожному рівні обирається два переможці, які отримують винагороду у 500 доларів та подарункову карту від Target Stores. Ці змагання проводяться з вересня та тривають до грудня [5].

10. Національне географічне змагання (National Geography Bee) проводиться під керівництвом Національного Географічного Товариства (National Geographic Society). У цьому змаганні беруть участь учні 4 – 8 класів віком до 15 років. Це триступеневе змагання: шкільний рівень (з середини листопада до січня), за яким слідує державні конкурси у квітні та національний конкурс у травні. Десять фіналістів будуть змагатись за стипендію на навчання в коледжі. Переможець отримує стипендію у 25,000 доларів, за друге місце надається стипендія у 15,000 доларів, і за третє зайняте місце видається стипендія у 10.000 доларів. Термін реєстрації до 15 жовтня [7].

11. Національне ораторське змагання шкіл проводиться за фінансової підтримки Американського легіону. У змаганні беруть участь американські учні молодших класів середньої школи або учні до 20 років. Національне змагання проводяться не пізніше середини березня, а його фінал у квітні. Американський легіон оплачує проїзд і проживання переможців та осіб, які їх супроводжують. Переможець отримує стипендію у розмірі 18,000 доларів. За зайняте друге місце надається стипендія у 16,000 доларів за третє місце – 14.000 доларів.

12. Національне змагання правопису спонсорується компанією E.W. Scripps. У цьому змаганні можуть брати участь учні 1 – 8 класів, віком до 16 років. Фінал змагання проходить 1 лютого. Переможець отримує стипендію у розмірі 28000 доларів. За зайняте друге місце надається стипендія в розмірі 6000 доларів, за третє місце – 3500 доларів. Також отримують стипендію за 4, 5, 6, 7 місце у розмірі (відповідно) – 2.000, 1250, 1.000, 750 доларів. Є також інші грошові призи від 50 до 600 доларів для учнів, які не дійшли до фіналу [2].

Отже, зважаючи на наведені вище дані, у США існує фундаментальна система матеріальної стимуляція інтелектуально, творчо та академічно обдарованих учнів.

Але говорячи про підтримку обдарованих дітей, не можна обійти увагою підтримку психомоторної обдарованості, тобто стимуляцію молодих спортсменів. Існують різноманітні програми та гранти для стимулювання обдарованих спортсменів. Проаналізуємо деякі з них.

Стипендія „Спортивний Шанс” (Sporting Chance USA) головною метою ставить забезпечення молодих спортсменів альтернативним шляхом розвитку їхніх й академічних, і спортивних здібностей. Це відбувається шляхом забезпечення можливості отримати академічну / спортивну стипендію на навчання в коледжах або університетах США. Таким чином, обдарованим школярам дається стимул на розвиток своїх спортивних здібностей, і на розвиток своїх академічних досягнень [4].

Національна Стипендія Американського Боулінг Центру проводить спеціальні національні боулінг турніри на отримання стипендії серед молоді.

Також ця програма надає стипендії дорослим, які активно впроваджують програми розвитку обдарованих дітей.

Але не тільки спортивні асоціації та центри проводять стимулювання обдарованої молоді. У США існує нагорода, яку надає журнал “Спорт Ілюстрейт” (Sports Illustrated). З 1954 року кожного року цей журнал представляє нагородження “Спортсмен року”, що надається атлету або команді, які найбільше втілили дух спорту та досягли найкращих результатів [6].

Висновки з даного дослідження. Отже, як можна побачити, у США стимулюванню і моральному, і матеріальному приділяється багато уваги. Уряд, провідні Фонди та асоціації для обдарованих дітей намагаються стимулювати розвиток усіх видів обдарованості. Вони розробляють програми, проводять олімпіади, турніри, змагання не тільки задля виявлення обдарованих дітей, але й для спонукання їх до самостійного розвитку своїх надзвичайних здібностей. Завдяки стипендіям на навчання багато перспективних учнів старших класів можуть розраховувати на отримання гарної вищої освіти незалежно від фінансових можливостей їх родини. Це не може не вплинути на подальший розвиток суспільства, бо ті гроші, які воно витрачає на стипендії, проведення олімпіад та змагань, в майбутньому принесуть успіх державі в цілому.

Використана література:

1. World Council for Gifted and Talented Children // The Council for Exceptional Children, Section four, Part I. – 1993.
2. The National Association for Gifted Children (NAGC) // The Council for Exceptional Children, Section three, Part I. – 1998.
3. The National Foundation for Gifted and Creative Children// The Council for Exceptional Children, Section three, Part II. – 1995.
4. <http://www.gifted-children.com>
5. <http://visnyk.iatp.org.ua>
6. www.loc.gov

7. www.support@kidsource.com